

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
ГОВОР, ИЗРАЖАВАЊЕ, СТВАРАЊЕ		
РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
Први	5	180
ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - Цјеловит развој свих потенцијала дјетета до личног максимума, уважавајући индивидуалност и урођене склоности у сваком од аспеката развоја (интелектуалном, социјално-емоционалном и физичком развоју, развоју говора, изражавања, стварања и комуникацијских способности), поштујући притом, актуелни ниво и темпо напредовањакоји је дијете већ достигло. - Оријентисати се на усавршавање свих домета у зони ближег развоја, кроз непосредно искуство, игру и игралике активности, стваралаштво, учење, активно и интерактивно учешће и подршку, у пријатној социјално-емоционалној атмосфери. 		
ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - оспособљавање за усмено и писмено изражавање краћим потпуним реченицама; - примјењивање основних норми из културе говорне комуникације, мирно и јасно разговарање, без мазног говора поштујући саговорника; - оспособљавање да разликује глас, слово, ријеч и реченицу; - развијање способности за почетак читања и писања Брајевог писма; - развијање основних представа о Брајевом писму и учење читања и писања појединих знакова на Брајевом писму (по могућности); - оспособљавање да доживљава и интерпретира књижевно дјело у складу са индивидуалним способностима; - развијање интересовања и позитивних емоционалних односа према језику и дјелима из књижевности; - развијање и његовање читалачких вјештина; - усвајање читалачких навика и љубави према писаним дјелима; - познавање штампаних слова првог писма и оспособљавање за читање у складу са индивидуалним способностима; - развијање интересовања и позитивних емоционалних односа према језику и дјелима из књижевности; - развијање способности опажања, разматрања и кориштења познатих предмета на нове начине; - развијање способности доживљавања и разумијевања умјетничких дјела ликовне умјетности; - развијање способности откривања естетских значења, стваралачког руковања материјалима; техничким и изражајним средствима свих врста умјетности уз развијено интересовање и отвореност за умјетничке доживљаје и искуства; - развијање смисла за групну солидарност и сарадњу; посебан акценат ставити на групно стваралаштво. 		
САДРЖАЈИ ПРОГРАМА		
Ред. бр.	Теме	Оквирни број часова
1.	Култура изражавања	20
2.	Ортоепија	10
3.	ГраMATика	4

4.	Правопис	6
5.	Књижевност	30
6.	Читање и писање Брајевог писма	50
7.	Позориште, радио драма и филм	10
8.	Цртање и сликање	10
9.	Вајање	30
10.	Примјењена умјетност	10
	Укупно	180

ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Наставна тема 1: КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА (20 сати)

Посебан циљ:

- оспособљавање за усмено и писмено изражавање краћим потпуним реченицама.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разговарати и говорити у складу са језичким развојем изражавајући своје мисли, потребе и осјећаје; - говорити самоувјерено и сигурно уз правилно држање тијела; - постављати питања и давати смислене одговоре на постављена питања; - учтиво и рационално комуницирати; - препознавати говор у коме су исказане толеранција, пријатељски однос, љубав, поштовање и слично; - се обраћати саговорнику пријатељски, толерантно, са поштовањем; - активно слушати саговорника; - препричавати краће прозне текстове; - осмишљавати и причати причу на основу датог низа слика или слике са цјеловитим садржајем; - откривати различита рјешења. 	<p>Вјежбе гестикације и мимике:</p> <ul style="list-style-type: none"> - рецитатор, водитељ, глумац... <p>Разговорне игре:</p> <ul style="list-style-type: none"> - телефонски разговори; - игре улога: у музеју, позоришту, пошти, возу, трговини, код љекара, у банци и слично; - примјерена и непримјерена комуникација у различитим ситуацијама (посјете, дочек гостију, честитање рођендана); - учтива комуникација (Хвала! Молим! Извини! Изволи!...). <p>Препричавање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препричавање краћих прозних књижевних текстова. <p>Причање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слободно причање и маштање; - причање различитих догађаја из непосредног дјечијег окружења; - причање о сличностима између предмета и бића (сто и столица, мачка и пас...); - игре асоцијација; - причање доживљаја; - причање по низу слика; - причање на основу једне слике са цјеловитим садржајем.

Наставна тема 2: ОРТОЕПИЈА (10 часова)

Посебан циљ:

- примјењивање основних норми из културе говорне комуникације, мирно и јасно разговарање, без мазног говора поштујући саговорника.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правилно дисати при говору; - опонашати различите звукове из своје околине; - правилно изговарати гласове у говору; - прилагођавати интонацију и темпо свог говора у различитим ситуацијама. 	<p>Вјежбе дисања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дување балона; - дување папирића. <p>Опонашање звукова из околине:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пљуштање кише; - дување вјетра; - жубор ријеке/потока; - шуштање лишћа; - оглашавање животиња; - звук саобраћајних средстава; <p>Звуковно-језичке игре за увјежбавање правилног изговора (артикулације) и разликовање гласова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кратак и дуг изговор гласова (стакато-легато); - изговор гласова у различитим комбинацијама сугласника и самогласника (ача, оча, уча, уче, очо, ече, иче...); - изговор гласова у узлазној и силазној тонској линији до могуће висине/дубине; - брзалице, бројалице, разбрајалице; - стиховни текстови (Ц је цеп на цемперу; ц је беџ на реверу...); - дискриминација гласова (коСа- коЗа; Цеп-Чеп...); - вјежбе модулације: интонација и темпо у говору (имитирање ТВ репортера, спортских коментатора); - брз и гласан говор; - спор и тих говор - рецитоване успаванки, исказивање обавјештења, правдања, молби, одбијање, пријетња, наговарање...

Наставна тема 3: ГРАМАТИКА

(4 часа)

Посебни циљ:

- оспособљавање да разликује глас, слово, ријеч и реченицу.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликовати глас, слово, ријеч, реченицу; - говорити краћим реченицама; - издвојити ријечи у реченици. 	<p>Глас, слово, ријеч, реченица</p>

Наставна тема 4 : ПРАВОПИС

(6 часова)

Посебни циљеви:

- навикавање на правилно писање реченица, имена и презимена људи.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик ће:</p>	<p>Употреба великог слова на почетку и тачке на крају реченице</p>

- правилно писати: реченице, имена и презимена људи, мјесто гдје живи.	Писање великог почетног слова у писању имена и презимена људи и мјеста гдје живи
--	--

Наставна тема 5 : КЊИЖЕВНОСТ

(30 часова)

Посебни циљеви:

- оспособљавање да доживљава и интерпретира књижевно дјело у складу са индивидуалним способностима;
- развијање интересовања и позитивних емоционалних односа према језику и дјелима из књижевности;
- развијање и његовање читалачких вјештина;
- усвајање читалачких навика и љубави према писаним дјелима.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Ученик ће:

- препричавати краћи текст који је слушао;
- препознавати главни догађај и уочава књижевне ликове у тексту;
- описивати основне карактеристике књижевних ликова;
- изражавати свој однос и критички став према њима;
- усмено одговарати на једноставна питања у вези са прочитаним књижевним дјелом;
- уочавати основне поруке из текста;
- примјењивати поруке у свакодневним ситуацијама;
- испричати причу, бројалицу, загонетку, питалицу из давнина;

Бајке и басне (аудио приче):

„Црвенкапа“, „Пепељуга“, „Три прасета“, „Бамби“, „Снежана и седам патуљака“, „Славуј и јастреб“, „Храст и трске“

Кратке народне приче

Драган Кулићан: „Два зечића, два првака“

Десанка Максимовић: „Првак“ и „Лутке рачунају“

Јован Јовановић Змај: „Жаба чита новине“, „Деда и унука“, „Материна маза“, „Хвала“

Драгомир Ђорђевић: „Деда Мраз“, „Протестна градска песма“

Душан Радовић: „Прича о малом прсту“, „Здравица“

Љубивоје Ршумовић: „Питала деца“, „Какав може да буде деда“, „Има једно место“

Драган Лукић: „Најтиша песма“, „Четири девојчице“, „Јабука“

Мошо Одаловић: „Ма каква дивота“

Владимир Андрић: „Хлеб“

Бранко Ћопић: „Изокренута прича“

Станко Ракита: „Сунце и прваци“

Семјон Коган: „Како се ко зове“

Григор Витез: „Нема за мачке школе“

Народне приче: „Деда и репа“, „Лисица и миш“

Загонетке, питалице, пословице и слично

Штампа за дјецу

Наставник није обавезан да обради све наведене текстове. Довољно је да одабере по један текст сваког аутора. Осим наведених текстова, наставник, по потреби, може сам да одабере и неке друге адекватне текстове.

Наставна тема 6: ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ БРАЈЕВОГ ПИСМА**(50 часова)****Посебни циљеви:**

- развој психомоторних и сентомоторних способности ученика;
- побољшање оријентације у микро и макро- простору;
- познавање слова Брајевог писма и оспособљавање за читање у складу са могућностима;

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ**САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ**

Ученик ће:

- слободно манипулисати шаком;
- имати издиференцирану моторику прстију очекивану за узраст;
- се успјешно оријентисати у радном простору и правилно користи наставна средства;
- знати распоред тачака на шестотачки као и распоред тачака појединих слова;
- креирати слова на шестотачки;
- правилно писати слова на Брајевој машини;
- у зависности од могућности читати поједина слова и краће текстове из буквара;

- Вјежбе за усклађивање психомоторног развоја са потребама писања;
- Вјежбе за развој моторике шаке и прстију, развој моторике сваког појединог прста, развој међусобне координације прстију;
- Вјежбе за развој тактилне перцепције;
- Оријентација у радном простору;
- Оријентација на наставним средствима (књизи, топогностичкој таблици, дрвеној кутији са шестотачкама, перспективној таблици);
- Усвајање појма шестотачке: кориштење модела шестотачке (разних величина), уочавање појединих тачака на шестотачки, сналажење на шестотачки, формирање појединих слова на шестотачки;
- Упознавање са Брајевом машином: правилно сједење, учење распореда типки, куцање појединих тачака и слова, правилно куцање (по могућности);
- Читање појединих слова и тестова из буквара за учење Брајевог писма;
- Писање слова Брајевог писма (по могућности);

Наставна тема 7 : ПОЗОРИШТЕ, РАДИО ДРАМА И ФИЛМ**(10 часова)****Посебни циљеви:**

- оспособљавање да доживљава сценско дјело и примјењује основне нормепонашања које се односе на мјесто извођења драмског дјела;

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ**САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ**

Ученик ће:

- разумијети и препричавати садржаје сценских и филмских дјела;
- културно се понашати у позоришту, биоскопу, на школским свечаностима и другим пригодама;
- разликовати сценско и филмскодјело;
- учествовати у припреми и реализацији одабране представе.

Луткарске представе;
Присуство позоришној представи;
Гледање анимираних, цртаних филмова и краћих играних филмова за дјецу;
Слушање радио драме;
Одјелењске и школске свечаности;

Наставна тема 8 : ЦРТАЊЕ И СЛИКАЊЕ**(10 часова)****Посебни циљеви:**

- његовање уредности, истрајности и рационалног коришћења материјала;
- развијање сарадничких односа и тимског рада.

- овладавање техничким умијећима покривања површине;	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Користити и чувати прибор и материјале за рад; - Препознавати и разликовати појмове прибор, материјал и поступак израде; - Познавати и набрајати основне боје; - Се оријентисати на папиру на микро простору; - Учествовати у раду и развијати моторику; - Исказивати спремност у изради различитих колажа; - Слагати и уз помоћ лијепити облике на различите начине; - Исказивати ведро расположење у раду; - Учествовати у прављењу изложбе; 	<p>Упознавање и експериментисање различитим ликовним материјалима (оловке, папир, кликери, четкица, фломастери, креда, угљени штапићи..)</p> <p>Упознавање са основним бојама</p> <p>Сликање кликерима</p> <p>Сликање прстима</p> <p>Осликавање лишћем, цвијећем и слично</p> <p>Осликавање различитих површина (камен, дрво, пластика, стакло)</p>
Наставна тема 9 : ВАЈАЊЕ (30 часова)	
<p>Посебни циљеви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Развијање основног осјећаја за облик у простору, омогућавање стицања техничких искустава и спремности прстију; - Развијање fine моторике прстију; - Његовање уредности, истрајности и рационалног коришћења материјала; - Развијање способности стваралачког руковања материјалима; - Развијање сарадничких односа и тимског рада; 	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Користити и чувати прибор и материјале за рад; - Препознавати и разликовати појмове прибор, материјал и поступак израде; - Истраживати и експериментисати различитим материјалима и техникама; - Се упознавати са различитим текстурама; - Учествовати у раду и развијати моторику; - Се слободно и самостално ликовно изражавати; - Рационално употребљавати материјал приликом рада; - Запажати и откривати природне скулптуре; - Истраживати у раду и примјењивати научно; - Учествовати у прављењу изложбе; 	<p>Упознавање и експериментисање различитим ликовним материјалима (кинетички пијесак, тијесто, глина, глинаол, пластелин и други материјали за обликовање);</p> <p>Обликовање природних материјала;</p> <p>Обликовање разних рециклираних материјала;</p> <p>Формирање различитих облика уз помоћ глине и глинамола;</p> <p>Скулптуре из природе (мањи облици доступни у тактилној перцепцији);</p>
Наставна тема 10 : ПРИМЈЕЊЕНА УМЈЕТНОСТ (10 часова)	
<p>Посебни циљеви:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Развијање интересовања и вјештине обликовања употребних предмета једноставнијег карактера; 	

- Његовање уредности, истрајности и рационалног трошења материјала;
- Развијање слободног и маштовитог односа према умјетности;
- Развијање сарадничких односа и тимског рада;

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Користити и чувати прибор и материјале за рад; - Препознавати и разликовати појмове прибор, материјал и поступак израде; - Активно учествовати у раду и развијати моторику; - Правити различите композиције отискивањем шаблона; - Преобликовати предмете и давати им нову намјену; - Украсити своју радну средину собу, свеску, књигу; - Истрајавати у раду и примјењује научено; - Развијати критичко посматрање (тактичним путем) и анализирати природу и продукте људског рада; - Учествовати у прављењу изложбе; 	<p>Упознавање и експериментисање различитим ликовним материјалима (новине, карон, целофан, спужва, платно, перле, разне хартије, тјестенина, плодови јесени, кутије, салвете, чачкалице, стари предмети различите намјене.);</p> <p>Игре отискивања;</p> <p>Запажање рељефних облика у природи доступних тактилној перцепцији;</p> <p>Израда различитих предмета и фигура (рамови за слике, украсне кутије, украси за јелку..);</p> <p>Украшавање радне средине, собе, околине и процјењивање украшеног уз помоћ наставника;</p> <p>Запажање рељефних облика у природи доступних тактилној перцепцији;</p> <p>Преобликовање флаша, кутија и другх материјала за рециклажу;</p>
---	--

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА

Моја околина (обликовање живе и неживе природе; изглед мјеста и околине)
 Математички садржаји (предмети и облици)
 Спорт, ритам, музика (природни облици кретања и превентивно корективно вјежбање, елементарне игре и превентивно корективно вјежбање)

НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Кроз сарадњу са Ресурсним центрима благовремено одговорити на индивидуалне потребе ученика које ће се у наставном процесу учити.

За успјешно учење Брајевог писма је потребно извршити одређене припреме. Користити моделе шестотачке различитих величина, прво користити велике моделе, а онда ићи ка што мањим.

Ученик се мора успјешно оријентисати у свом радном простору. Како би ученик успјешно и у потпуности перципирао, схватио намјену и употребљавао наставна средства неопходна у току учења Брајевог писма она му морају бити у потпуности доступна путем тактичне перцепције. Сналажење на затвореној и отвореној књизи, те на појединачним страницама и редовима књига мора ићи упоредо са учењем почетног читања и писања.

Настојати да ученик куца са свих шест прстију на Брајевој машини у складу са распоредом сваког прста на посебну типку машине.

Уколико ученик брзо схвати принцип шестотачке и куцање слова на машини, потребно му је давати што више задатака који се односе на читање и усвајање слова из буквара.

За очекивати је да ученици имају више проблема у усвајању читања него писању.

Неопходна наставна средства: разне играчке (нарочито коцке), предмети (различитог материјала и храпавости), модели шестотачке, (дрвени и пластични, разних величина), Брајева машина, пластифицирани буквар, папир за куцање (170 г), дрвена кутија са шестотачкама, топогностичка таблица, перспективна таблица, магнетна словарица.

